

Wegwijzer

Stigmabestrijding in de ggz

Gids naar praktijken die werken. Lessen, praktijken en voorbeelden

Colofon

Opdrachtgevers

Stuurgroep Toolkit Antistigma-interventies: Kenniscentrum Phrenos, Stichting Samen Sterk zonder Stigma en GGz Drenthe

Stuurgroepleden

Kenniscentrum Phrenos: Jeanne Nitsche (directeur), Jaap van Weeghel (wetenschappelijk directeur)

Stichting Samen Sterk zonder Stigma: Gerdien Rabbers (directeur)

GGz Drenthe: Marieke Pijnenborg (hoofd afd. wetenschappelijk onderzoek en diagnostiek Psychosecircuit)

Adviseurs

Cees Slooff (Kenniscentrum Phrenos, GGz Drenthe), Kim Helmus (watdoeijj.org)

Tekst en eindredactie

Gerdie Kienhorst, TextAbility (penvoerder). Met dank aan de leden van de stuurgroep en de adviseurs.

Illustraties

Foto achterzijde uit *Stigma? Ben de gek* (deelnemers PhotoVoice Oosterhout).

Cartoon blz. 85. Mike Lake, www.whyhope.com.

© 2014 Kenniscentrum Phrenos, Stichting Samen Sterk zonder Stigma, GGz Drenthe, Kim Helmus.

De stuurgroep juicht zo breed mogelijke verspreiding van de kennis en de interventies in deze wegwijzer toe. Daarom mag alles uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier. Wel stellen wij het zeer op prijs als de bron duidelijk wordt vermeld. Ook ontvangen wij graag feedback over het gebruik van de interventies.

Opmerkingen, suggesties en vragen kunnen worden gestuurd aan de penvoerder via wegwijzer@samensterkzonderstigma.nl. U krijgt altijd antwoord!

4. SOLVE Sharing our Lives, Voices and Experience – Mental Health Alliance, San Francisco, VS

Kortweg	Het trainen van mensen met psychische problemen om hun persoonlijke ervaringen met ziekte, strijd, hoop en herstel te delen en via voorlichting verkeerde informatie of misvattingen te corrigeren. Deze mensen maken vervolgens deel uit van een sprekersbureau om op hun beurt met hun gestructureerde verhaal anderen te helpen en te inspireren. Het sprekersbureau regelt aanbod en vraag naar presentaties.
Doel	SOLVE is meer dan IOOV direct gericht op het verminderen van publiek stigma dat angst, schaamte en isolatie tot gevolg heeft. Het doel is om de kwaliteit van leven van mensen met psychische klachten te verbeteren via ervaringsdeskundige voorlichting (peer education). Daarmee wordt bewustwording in de omgeving bevorderd en worden vooroordelen en discriminatie van mensen die leven met een psychische aandoening tegengegaan. Het trainen van de ervaringsdeskundigen in het construeren van hun herstelverhaal is een middel.
Doelgroep	SOLVE-voorlichting kan aan allerlei publieksgroepen worden gegeven. Bij de diversiteit van het publiek kunnen passende sprekers worden gezocht.
Strategie of rationale	Een combinatie van voorlichting en contact.
Bereik	
Varianten	IOOV en SOLVE zijn te zien als varianten op hetzelfde thema.
Werkwijze Aanpak	<ul style="list-style-type: none"> • Mensen met persoonlijke ervaring met psychische aandoeningen kunnen zich aanmelden. • Zij moeten minimaal acht maanden meedoen aan het programma en aan twee trainingssessies van 3 uur deelnemen. • Zij moeten een oefenpresentatie maken. • Zij geven minimaal een presentatie per maand. • Ervaringsdeskundige sprekers kunnen verder drie voortgezette trainingen per jaar bijwonen en kunnen deelnemen aan ondersteunende bijeenkomsten met collega peer educators.
Kosten	De Californische Mental Health Association in San Francisco runt het programma. Kosten voor de deelnemers zijn er niet.
Beoogde resultaten of effecten	Vermindering van publiek stigma (primair) door meer bewustwording en kennis, vermindering zelfstigma door empowerment.
Methodische onderbouwing (theorie)	SOLVE is een van de programma's die in California tot stand komen in nauwe samenwerking met het onderzoekscentrum van Patrick Corrigan. Daar is standaardmateriaal ontwikkeld om te gebruiken door een ieder (of iedere instelling) die zo'n lokaal werkend programma voor stigmavermindering via peer education wil ontwikkelen. De standaardisering van formulieren voor aanmelding, werving, beoordeling van sprekers, trainingsbenodigheden, train-de-trainer cursussen, evaluatieformulieren en een modelgetrouwheidschaal is een

	stap voorwaarts.
Evidentie	<p>Zie onder IOOV.</p> <ul style="list-style-type: none"> • SOLVE wordt meegenomen in het community-based participatory research van Corrigan en zijn onderzoeksgroep. Er is een infrastructuur vanuit de Mental Health Association of San Francisco ter facilitering van SOLVE: training, facilitering via peer group sessies en verdiepende training.
Succesfactoren Aandachts- punten	<p>Zie onder IOOV.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mits gestructureerd ingezet, is dit materiaal heel geschikt om SOLVE en met SOLVE vergelijkbare programma's van stigmareductie te stroomlijnen en effecten ervan te volgen.
Opmerkingen	<p>Zie onder IOOV.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samenwerking in Nederland om de beschikbare expertise te verbinden en bijvoorbeeld met het Amerikaanse materiaal tot een Nederlands 'tweesnijdend zwaard' in de strijd tegen publiek stigma en zelfstigma te komen, is aan te bevelen. • In Nederland zou een dergelijk programma door een cliëntgestuurd bureau van een ggz-instelling (zoals Bureau Herstel van de SBWU) kunnen worden gedraaid. Het vergt samenwerking in werving en training van ervaringsdeskundige bijeenkomstleiders en een infrastructuur om organisatorisch aan te haken.
Verwijzingen	<p>Het Center for dignity, recovery & stigma elimination. http://www.mentalhealthsf.org/programs/the-center/</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dit centrum biedt heel veel materiaal voor de opzet en evaluatie van lokale initiatieven van stigmapbestrijding waarbij ervaringsdeskundigen het voortouw nemen. • Het onderzoek wordt uitgevoerd door het ermee verbonden onderzoeksconsortium onder leiding van Patrick Corrigan (zie onder 1. Uit de kast). De publicaties en ook verschillende bronnen en materialen (zoals de opzet van de trainingen voor ervaringsdeskundigen in het vormgeven en presenteren van het eigen verhaal) zijn te downloaden via: http://www.stigmaandempowerment.org/